

Svenska Margaretaförsamlingen
Hammersborg torg 8
0179 Oslo
Tel. 23 35 32 50

Till Det kongelige kultur- og kirkedepartement
OSLO

Yttrande över

HÖRINGSBREV - ENDRINGAR I LOV OM TRUDOMSSAMFUNN OG YMIST
ANNA OG ENDRINGER I LOV OM TILSKOT TIL LIVSSYNSSAMFUNN

Svenska Kyrkan i Norge/ Svenska Margaretaförsamlingen tackar för möjligheten att yttra sig i nämnda sak, samt vill anföra följande:

Den folkkyrkliga medlemskapsförståelsen

Vi har stor förståelse för behovet av kontroll när det gäller tillskotten till samfund och livsåskådningsorganisationer. I förslaget synes detta anpassas till ett medlemskapstänkande av frikyrklig eller föreningsmässig art vilket är naturligt som ett huvudalternativ i förhållande till Den norske kirkes offentliga karaktär; medlemskap hos tillskottsmottagarna tänkes baserat på ett medvetet personligt steg. Vår huvudsynpunkt är att den skisserade ordningen med namnlistor och födelsenummer måste kompletteras med en undantagsordning som tar hänsyn till de nordiska folkkyrkornas speciella historia och karaktär. I dessa är medlemskapet inte på samma sätt personligt. Det upplevs ännu av många att vara ett nära sammanhang mellan medborgarskap och kyrkotillhörighet, även om det i länderna internt numera upprättas särskilda medlemslistor för folkkyrkorna. För de flesta medlemmar i samfund av samma öppna folkkyrkokaraktär som Den norske kirke är det inte naturligt att vid flyttning till ett annat nordiskt land anmäla sig som till en frikyrka. Man är ju redan kyrkomedlem! Men hemkyrkans medlemsregister låter sig å andra sidan inte samköras med inflyttningslandets registreringar med de sekretessregler som gäller för offentliga register. Att framskaffa namnlistor och personnummer för mer än en aktiv kärna medför stora svårigheter. Men en långt större skara medlemmar förväntar sig sin kyrkas tjänster vid vissa tillfällen under året och livet. Detta gäller såväl för Den norske kirke i Sverige som Svenska kyrkan i Norge.

Överenskommelsen mellan Norge och Sverige

För att åstadkomma ett hänsynstagande till nämnda omständigheter sammanträffade i begynnelsen av 1980-talet en delegation från den svenska regeringen under ledning av dåvarande departementsrådet Göran Göransson med en motsvarande delegation från kirkedepartementet under ledning av ekspedisjonssjef Ole Herman Fisknes. Resultatet blev en överenskommelse om ett ömsesidigt tillskottssystem för Den norske kirke i Sverige och Svenska kyrkan i Norge utgående från offentlig statistik om medlemstal med rimliga reduktioner utifrån verksamhetens omfattning. Denna ordning har hittills tillämpats av fylkesmannen i kontakt med justisdepartementet. Vi anser att en förändring av vår situation måste medföra en omprövning av den bilaterala överenskommelsen.

Förändringen av statskyrkosystemet i Sverige från 1/1 2000 innebar en ökad betoning av kyrkomedlemskapets personliga karaktär vilket på sikt kommer att leda till ökad likhet med de övriga samfunden och minska den folkkyrkliga särart som ovan påpekats. Med kyrkoreformen har också möjligheten öppnats för Den norske kirke i Sverige att nyttja det offentliga uppbördssystemet för en finansiering genom kyrkoavgifter. Men det utgår alltså ett direkt stöd såväl från stat som främst från Svenska kyrkan till Den norske kirkes verksamhet i Sverige vilket inte är baserat på ett strikt medlemsregister. Det statliga stödet är en del av svenska statens bidrag till trossamfundens verksamhet och Svenska kyrkans bidrag, vilket är det största, ges utifrån antagandet att ett antal normmän i Sverige betalar kyrkoavgift till Svenska kyrkan. Man har insett att det tar tid att skapa ett sådant personligt medlemskapsmedvetande att rätten till egen uppbörd via skattesystemet kan utnyttjas. De flesta till Norge utflyttade svenskar är troligen också ännu omedvetna om att Svenska kyrkan i hemlandet inte längre är en del av den offentliga sektorn.

Svenska kyrkan i Norge

För Svenska kyrkan i Norge är situationen följande. Det bor stadigvarande c:a 25 000 svenska medborgare i Norge, varav c:a 86 % (= det svenska riksgenomsnittet) är medlemmar i Svenska kyrkan. De flesta av dem som bor utanför Oslo-området gör på folkkyrkligt sätt troligen bruk av lokalmenighetens erbjudanden utan att inträda i Den norske kirke. En minoritet kan antas vara inträdda i Den norske kirke eller medlemmar i norska friförsamlingar och livssynsgemenskaper.

I Oslo-området bor c:a 10 500 svenska medborgare. Här finns den enda svenska kyrkan i Norge, Svenska Margareta kyrkan, skapad och ägd av de här bosatta. Tillskott har beviljats för 7 500 (alltså under 75 %) som rimligen kan nyttja Svenska kyrkans tjänster, efter avdrag för utträdde och dem som nyttjar annan kyrklig eller livsåskådningsmässig service utan att ha begärt utträde ur Svenska kyrkan. För i princip detta antal ser Svenska kyrkan i Norge sitt ansvar att erbjuda gudstjänster och kyrklig verksamhet på ett sätt som motsvarar det kyrkliga livet i Sverige och ger den språkliga och kulturella hemkänsla som många efterfrågar och som för många tillhör religionsutövningens förutsättningar. Utöver verksamheten i Oslo håller vi också gudstjänst och erbjuder kyrkliga förrättningar till svenskar bosatta på andra större orter i Norge, men detta är inte föremål för tillskott.

Svenskar bosatta i Norge betalar i vanlig omfattning skatt till stat och kommun. Vi finner det både självklart och naturligt att skattemedel som beräknas för kyrklig verksamhet i rimlig

grad kanaliseras att täcka kostnader för Svenska kyrkans verksamhet i landet bland sina medlemmar. Detta har hittills skett under hänsynstagande till den långvariga folkkyrkliga tradition vad gäller medlemskapet som våra kyrkor har och, såvitt vi förstår, under erforderlig kontroll från norska myndigheters sida rörande tilldelning och redovisning.

Sammanfattande synpunkt

Vi vill uttrycka vår starka förhoppning om att det nuvarande ömsesidiga systemet skall bestå åtminstone intill dess att kyrka-statfrågans behandling i Norge eventuellt ger nya förutsättningar för den kyrkliga finansieringen, samt vill önska att det i förarbetet till den föreslagna ändringen av lagen ges möjlighet för fylkesmannen i Oslo och Akershus att i vårt fall fortsätta att tillämpa nu gällande ordning.

Vi finner det väl motiverat att den finländska och den isländska kyrkan ges tillskott till sin verksamhet i Norge på ett motsvarande sätt.

Oslo den 1 april 2003

För Svenska Margaretaförsamlingen

Marie-Anne Sekkenes
Kyrkorådets ordf.

Örjan Lundqvist
Kyrkoherde